

Urząd Statystyczny w Olsztynie

Informacja sygnałna

Olsztyn, 2010-05-28

Kontakt: e-mail SekretariatUSOls@stat.gov.pl

Internet: www.stat.gov.pl/olsz

tel. (89) 524-36-66, fax (89) 524-36-67

STAN I RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM W 2009 R.

Maj 2010

W województwie warmińsko-mazurskim liczba ludności w 2009 r. utrzymała się na poziomie zbliżonym do stanu z 2008 r. (nieznaczny wzrost – o 45 osób). W Polsce ludność w tym okresie zwiększyła się o 31,5 tys. (o 0,1%).

Według stanu z końca 2009 r. region zamieszkiwało 1427,1 tys. mieszkańców, co stanowiło 3,7% ludności kraju (12 lokata).

Gęstość zaludnienia wynosiła 59 osób na 1 km² i była ponad dwukrotnie niższa niż średnia krajowa (122 osoby/km²). W miastach przeciętnie mieszkały 1432 osoby/km², a na wsi 24 osoby/km².

Tabl. 1. Zmiany w liczbie ludności

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2003	2008	2009		2003	2008	2009		2008	2009	
			ogółem	w tym miasta			ogółem	w tym miasta		ogółem	w tym miasta
	w liczbach bezwzględnych				w procentach				rok poprzedni=100		
OGÓŁEM	1428885	1427073	1427118	854339	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1	100,0	99,9
mężczyźni	697947	695352	695542	406354	48,8	48,7	48,7	47,6	100,0	100,0	100,0
kobiety	730938	731721	731576	447985	51,2	51,3	51,3	52,4	100,1	100,0	99,9
Zogółem w wieku:											
przedpro-											
dukcyjnym	343742	297321	291183	159238	24,1	20,8	20,4	18,6	97,7	97,9	98,3
0-2 lata	43652	46485	48024	26819	3,1	3,3	3,4	3,1	103,5	103,3	105,1
3-6	62930	57238	57500	31610	4,4	4,0	4,0	3,7	99,8	100,5	101,3
7-12	117974	94391	91111	48825	8,3	6,6	6,4	5,7	96,3	96,5	96,6
13-15	69763	56510	53970	28780	4,9	4,0	3,8	3,4	94,9	95,5	95,4
16-17	49423	42697	40578	23204	3,5	3,0	2,8	2,7	95,9	95,0	94,4
produkcyjnym ..	896466	927904	929899	565734	62,7	65,0	65,2	66,2	100,4	100,2	99,7
mobilnym ^a	581795	579945	579785	346436	40,7	40,6	40,6	40,6	100,1	100,0	99,7
niemobilnym ^b ..	314671	347959	350114	219298	22,0	24,4	24,5	25,7	100,9	100,6	99,9
poprodukcyjnym	188677	201848	206036	129367	13,2	14,2	14,4	15,1	102,1	102,1	102,9
Z liczby ogółem:											
24 lata i mniej ..	525265	469512	457520	255384	36,8	32,9	32,1	29,9	97,4	97,4	97,4
60 lat i więcej ..	211850	230933	239306	150819	14,8	16,2	16,8	17,7	103,4	103,6	104,5
Kobiety w wieku											
15-49 lat	381484	366950	362394	220078	26,7	25,7	25,4	25,8	99,1	98,8	98,2

a Kobiety i mężczyźni w wieku 18-44 lata. b Kobiety w wieku 45-59 lat, mężczyźni w wieku 45-64 lata.

Podobnie jak w Polsce, liczba mieszkańców miast zmniejsza się systematycznie na rzecz ludności wiejskiej. Na koniec 2009 r. w miastach mieszkało 854,3 tys. osób (o 640 osób mniej niż w 2008 r.). Liczba mieszkańców wsi wyniosła 572,8 tys. i w ciągu roku wzrosła o 685 osób. Miasta skupiały 59,9% mieszkańców regionu (wskaźnik urbanizacji), a udział

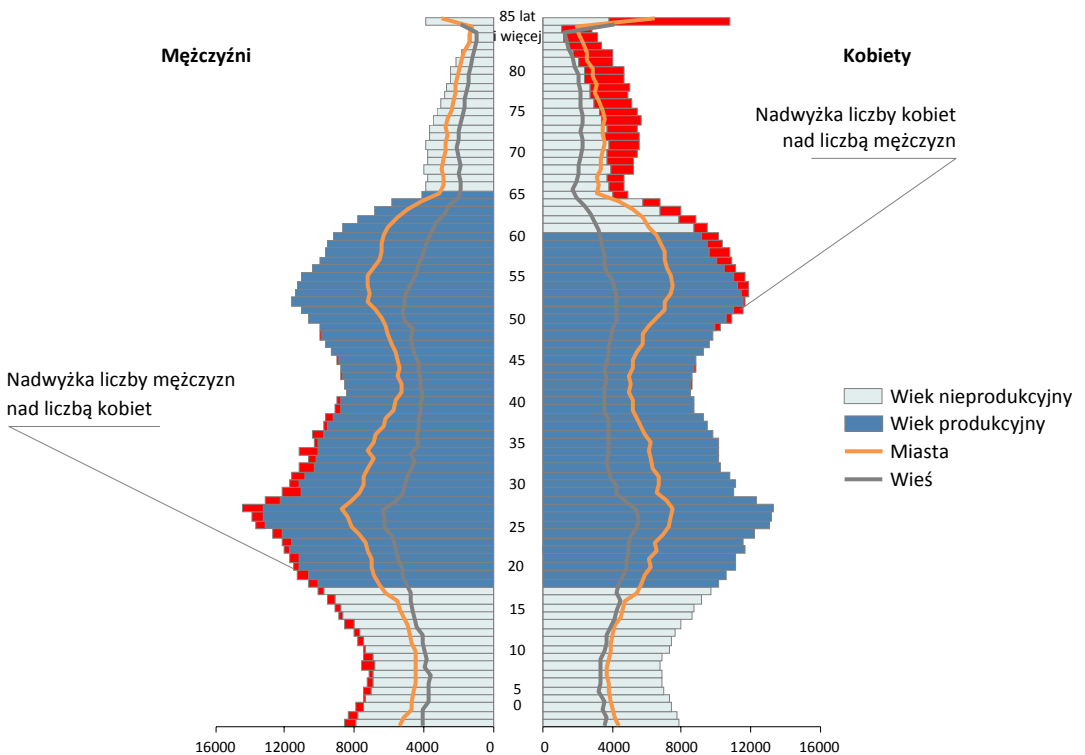
ludności wiejskiej stanowił 40,1% (wskaźnik ruralizacji). W kraju wskaźniki te wynosiły odpowiednio 61,0% i 39,0%.

W 2009 r. liczba kobiet była o 145 niższa niż w roku ubiegłym. Niepokojącym zjawiskiem jest zmniejszanie się populacji kobiet w wieku rozrodczym 15-49 lat (w porównaniu z ubiegłym rokiem o 4,6 tys. – czyli o 1,2%). Nie wpłynęło to na większe zmiany w strukturze ludności według płci, ale w przyszłości może mieć negatywny skutek na liczbę urodzeń.

Udział kobiet w ogólnej liczbie ludności w końcu 2009 r. pozostał na poziomie sprzed roku i wynosił 51,3%. Przewagę liczebną kobiet odzwierciedlał również współczynnik feminizacji, liczony jako relacja liczby kobiet przypadających na 100 mężczyzn, który wyniósł 105 (w kraju 107). W podziale na miasto i wieś był on mocno zróżnicowany. W miastach na 100 mężczyzn przypadało 110 kobiet, natomiast na wsi 98.

Ludność według płci i wieku oraz miejsca zamieszkania w 2009 r.

Stan w dniu 31 XII

Coraz bardziej widoczny w województwie jest proces starzenia się ludności, o czym świadczy mediana wieku (wiek środkowy). Na koniec 2009 r. miara ta osiągnęła wartość 36,2 lata (w 2003 r. 34,2), co oznaczało, że połowa ludności tego wieku jeszcze nie osiągnęła, a połowa już go przekroczyła. Wśród mężczyzn 50% to osoby w wieku 34,4 lata i starsze, a wśród kobiet w wieku 38,3 lata i więcej. Wynika z tego, że kobiety były o 3,9 lat starsze od mężczyzn. Wiek środkowy w miastach wynosił 37,6 lat, a na wsi 34,3 lata. Oznacza to, że w miejscowościach wiejskich ludność była młodsza niż w miastach.

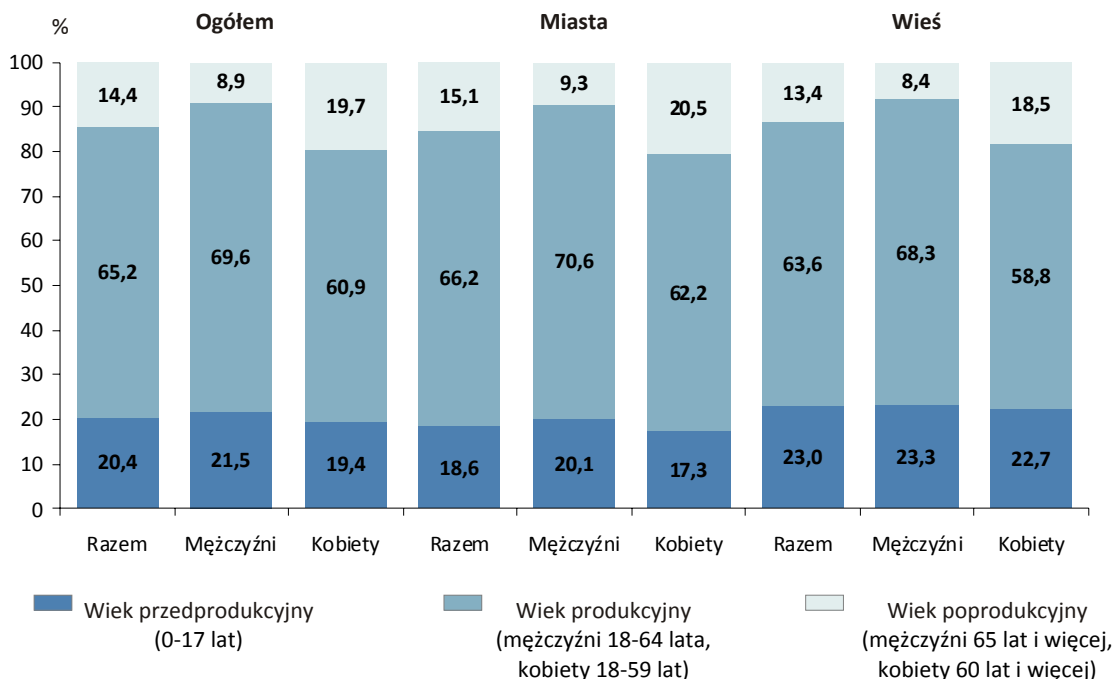
Rok 2009 był kolejnym rokiem, w którym zmniejszyła się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (w porównaniu do 2008 r. o 2,1%). Współczynnik młodości (stosunek ludności w wieku przedprodukcyjnym do ludności ogółem) w tym okresie zmniejszył się z 20,8% do 20,4%.

Ponownie zwiększyła się liczba ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym odpowiednio o 0,2% i 2,1% (rok wcześniej zanotowano wzrost o 0,4% i 2,1%). Współczynnik starości (liczba ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności ogółem) zwiększył się z 14,2% w 2008 r. do 14,4% w 2009 r.

Ludność według ekonomicznych grup wieku w 2009 r.

w %

Stan w dniu 31 XII

Udział ludności w wieku produkcyjnym w 2009 r. w ogólnej liczbie mieszkańców regionu wynosił 65,2%, wobec 65,0% przed rokiem. Odsetek ludności w wieku produkcyjnym mobilnym nie zmienił się, a w wieku produkcyjnym niemobilnym wzrósł o 0,1 pkt proc.

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku przedstawiała się odmiennie zarówno dla mężczyzn i kobiet, jak i dla mieszkańców miast i wsi. W wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym większy był udział mężczyzn (odpowiednio 21,5% i 69,6% mężczyźni, wobec 19,4% i 60,9% kobiety), a w wieku poprodukcyjnym ponad dwukrotnie większy kobiet (19,7% kobiety, 8,9% mężczyźni). Współczynnik młodości na wsi wynosił 23,0%, a starości 13,4% wobec odpowiednio 18,6% i 15,1% w miastach.

Obniżył się współczynnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) z 53,8 w 2008 r. do 53,5 w 2009 r. (w Polsce w 2009 r. wynosił 55,0). Wskaźnik ten w regionie był różny w populacjach mężczyzn i kobiet (43,6 i 64,2) oraz wśród mieszkańców miast i wsi (51,0 i 57,3).

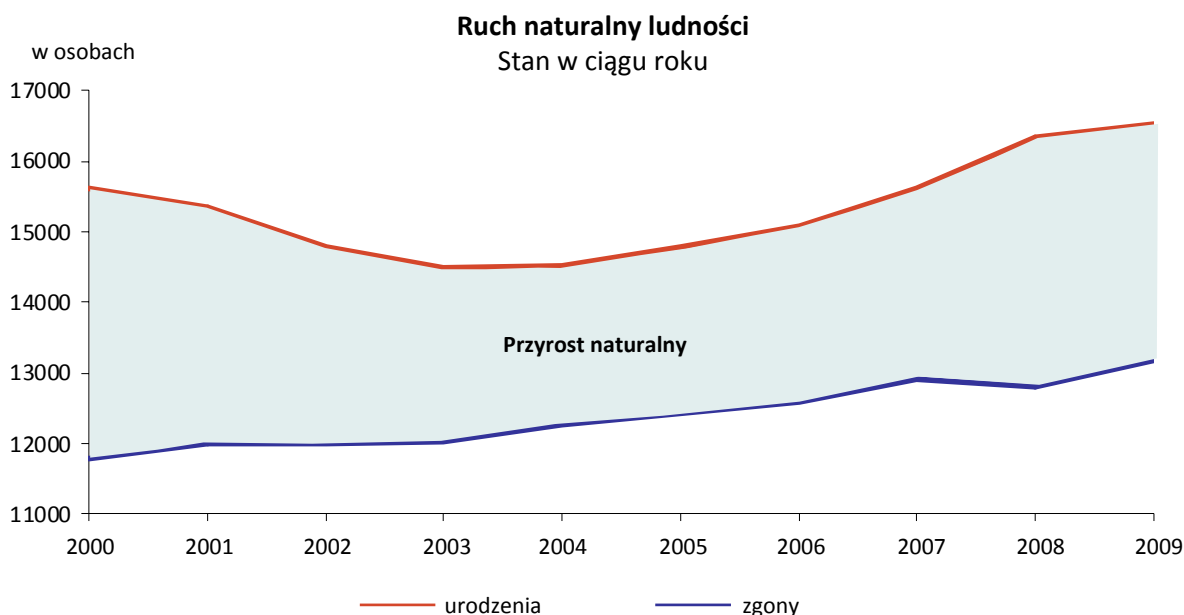
W 2009 r. w porównaniu do roku poprzedniego zmniejszyła się o 5,8% liczba zawartych związków małżeńskich. W Urzędach Stanu Cywilnego zarejestrowano 9427 małżeństw, w tym prawie 59,8% to małżeństwa zawarte w miastach. Liczba małżeństw w miastach obniżyła się o 1,3%, a na wsi aż o 11,8%. Na każdy 1000 ludności w 2009 r. przypadło 6,59 małżeństw (w kraju 6,57), przy czym nieco więcej w miastach (6,65) niż na wsi (6,51).

Na Warmii i Mazurach zanotowano więcej rozwodów, a mniej separacji niż przed rokiem. W 2009 r. sądy orzekły 2840 rozwodów i 130 separacji, wobec odpowiednio 2805

i 155 przed rokiem. Zdecydowana większość (83,8%) separacji odbyła się na wniosek żony, wśród rozwodów tę decyzję podjęło 68,5% kobiet.

Po kilku latach (od 2005 r.) zwiększającego się z roku na rok przyrostu naturalnego (w 2008 r. w porównaniu do 2007 r. nawet o 30,9%) w 2009 r. nastąpiło jego obniżenie (o 5,0%) przy zachowaniu dodatniej wartości. Powodem było wyższe tempo wzrostu zgonów – o 2,9% niż urodzeń – o 1,2%. Wskaźnik na 1000 ludności obniżył się w tym okresie z 2,47 do 2,34 (w Polsce osiągnął wartość 0,86). W miastach kształtował się na poziomie 2,03, wobec 2,79 na obszarach wiejskich.

Powyższe zmiany w liczbie urodzeń i zgonów spowodowały zmniejszenie wskaźnika dynamiki demograficznej. W 2009 r. na 1 zgon przypadało 1,254 urodzenia, natomiast przed rokiem 1,275 (na wsi 1,297, a w miastach 1,224). W kraju wskaźnik ten był niższy niż w regionie i wyniósł 1,085.

W 2009 r. zanotowano 16538 urodzeń żywych – więcej niż w poprzednim roku o 199. Wśród noworodków 52,0% stanowili chłopcy. Współczynnik urodzeń żywych na 1000 ludności w 2009 r. wynosił 11,57 (w kraju 10,95), wobec 11,43 w 2008 r., z tego w miastach 11,13, a na wsi 12,19. Współczynnik płodności kobiet mierzony liczbą urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat) zwiększył się z 44,19 do 45,20.

W omawianym okresie liczba zgonów zwiększyła się o 376 i wyniosła 13187. Częściej umierali mężczyźni – 54,9% zgonów ogółem, taka struktura zgonów według płci świadczy o nadumieralności mężczyzn. Współczynnik natężenia zgonów, przedstawiający liczbę zgonów na 1000 mieszkańców, w porównaniu do 2008 r. wzrósł z 8,96 do 9,22. Wskaźnik ten był wyższy na wsi (9,40) niż w miastach (9,10).

Śmiertelność niemowląt (dzieci do 1 roku życia) w województwie była niższa od przeciętnej w kraju. W 2009 r. współczynnik zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniósł na Warmii i Mazurach odpowiednio 5,02, wobec 5,57 w kraju.

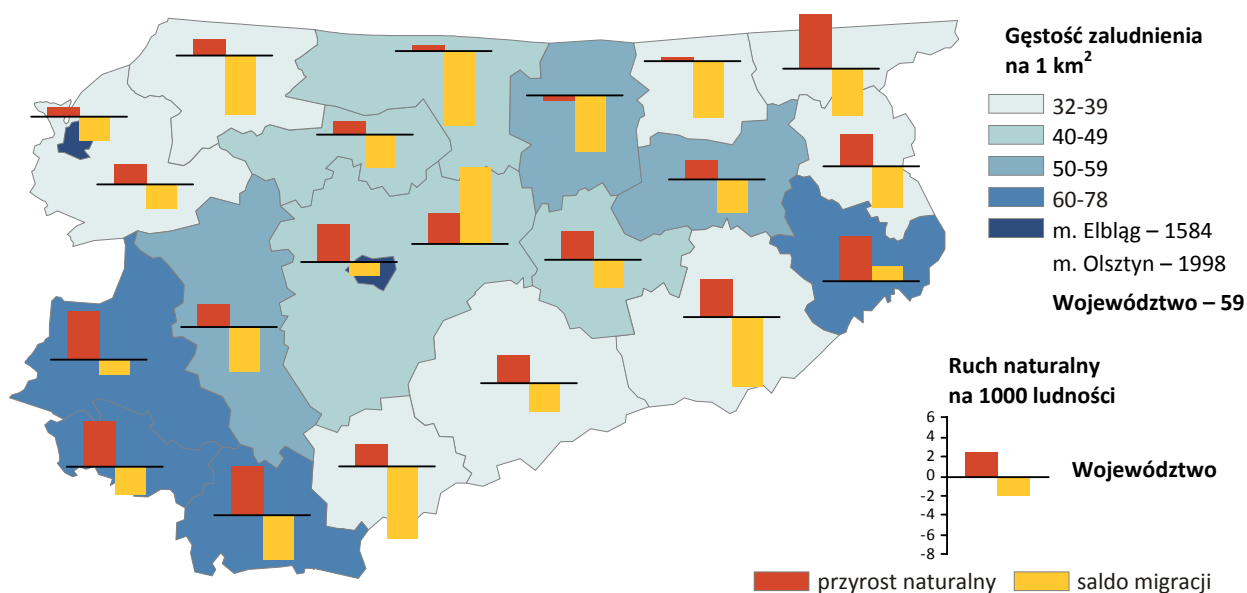
Ważnym czynnikiem decydującym o tempie przyrostu lub spadku liczby ludności, a także o jej rozmieszczeniu w regionie, są migracje. W 2009 r. w wyniku migracji liczba mieszkańców Warmii i Mazur zmniejszyła się o 2784 osoby (z tego o 1756 kobiet i 1028 mężczyzn). Z miast wymeldowały się 2334 osoby, a ze wsi 450. Na pobyt stały zameldowało się 16165 osób (o 7,8% mniej niż w 2008 r.), w tym 674 z zagranicy. Wśród ludności napływowej przeważały

kobiety (53,0%) oraz osiedlający się w miastach (52,3%). Wymeldowało się natomiast 18949 mieszkańców (o 8,1% mniej w porównaniu z ub. r.), w tym 744 osoby wyjechały za granicę. Z województwa również częściej wyjeżdżały kobiety (54,5%) oraz osoby zamieszkałe w miastach (56,9%).

W przeliczeniu na 1000 ludności saldo migracji stałej w 2009 r. w porównaniu do 2008 r. zmniejszyło się i wyniosło -1,95, wobec -2,17. Również zmniejszyło się w tym czasie saldo migracji zagranicznych z -0,52 do -0,05.

Rozmieszczenie ludności wskazuje na nierównomierne zaludnienie obszaru Warmii i Mazur. Według stanu z końca 2009 r. miasta na prawach powiatu, podobnie jak w latach wcześniejszych, skupiały 21,2% ludności województwa. Wśród powiatów ziemskich najwięcej ludności mieszkało w olsztyńskim (8,2% ogółu mieszkańców), ostródzkim (7,3%), iławskim (6,3%) i etckim (6,0%), a najmniej w węgorzewskim (1,6%) oraz gołdapskim (1,9%).

Gęstość zaludnienia oraz przyrost naturalny i saldo migracji według powiatów w 2009 r.

W miastach na prawach powiatu Olsztynie i Elblągu na 1 km² mieszkało odpowiednio 1998 osób i 1584 osoby. Z 49 pozostałych miast najbardziej zaludniony był Etk (2735 osób/km²) i Kętrzyn (2674 osób/km²). Wśród powiatów ziemskich gęstość zaludnienia wyższą od przeciętnej w województwie zanotowano w etckim, działdowskim, iławskim, nowomiejskim i ostródzkim.

W strukturze ludności według płci, tak samo jak w poprzednim roku, jedynie w powiecie węgorzewskim przeważali mężczyźni (50,1%). Największy udział kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców był w Olsztynie (53,5%).

W ciągu 2009 r. tylko w powiecie kętrzyńskim wartość współczynnika dynamiki demograficznej była mniejsza od 1 (0,961), co świadczy o tym, że liczba urodzeń nie dorównywała liczbie zgonów. Współczynnik przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 ludności wyniósł -0,44 (przed rokiem -0,08).

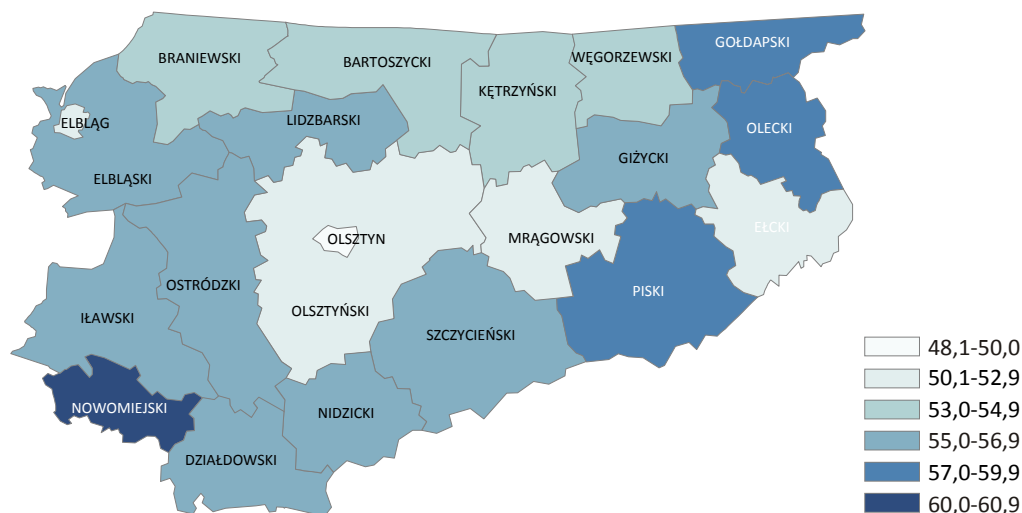
Tabl. 2. Ruch naturalny ludności w 2009 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mał- żeństwa	Uro- dzenia	Zgony		Mał- żeństwa	Uro- dzenia	Zgony	
			ogółem	w tym nie- mowląt			ogółem	w tym nie- mowląt
Województwo	9427	16538	13187	83	6,59	11,57	9,22	5,02
Podregion elbląski	3660	6265	4981	29	6,86	11,74	9,33	4,63
Powiaty:								
braniewski	288	501	437	2	6,60	11,48	10,01	3,99
działdowski	483	864	596	1	7,33	13,11	9,04	1,16
elbląski	379	661	565	7	6,66	11,62	9,93	10,59
iławski	629	1136	765	5	6,91	12,47	8,40	4,40
nowomiejski	329	574	409	3	7,43	12,97	9,24	5,23
ostródzki	723	1223	1012	5	6,86	11,60	9,60	4,09
m. Elbląg	829	1306	1197	6	6,56	10,33	9,47	4,59
Podregion etcki	1856	3382	2557	23	6,49	11,83	8,94	6,80
Powiaty:								
etcki	516	1038	711	5	6,00	12,08	8,27	4,82
giżycki	373	644	556	2	6,57	11,34	9,79	3,11
gołdapski	181	347	221	4	6,64	12,73	8,11	11,53
olecki	236	392	301	4	6,84	11,35	8,72	10,20
piski	368	696	512	3	6,38	12,07	8,88	4,31
węgorzewski	182	265	256	5	7,67	11,17	10,79	18,87
Podregion olsztyński	3911	6891	5649	31	6,41	11,29	9,26	4,50
Powiaty:								
bartoszycki	415	664	627	3	6,80	10,88	10,27	4,52
kętrzyński	431	713	742	4	6,56	10,85	11,29	5,61
lidzbarski	256	453	407	2	5,97	10,56	9,49	4,42
mragowski	330	566	443	-	6,53	11,20	8,77	-
nidzicki	239	399	336	6	7,04	11,76	9,90	15,04
olsztyński	711	1349	1047	5	6,09	11,56	8,97	3,71
szczygieński	473	845	680	3	6,78	12,11	9,75	3,55
m. Olsztyn	1056	1902	1367	8	6,22	11,20	8,05	4,21

Najwyższy współczynnik przyrostu naturalnego zanotowano w powiecie gołdapskim (4,62) oraz iławskim i działdowskim (po 4,07).

Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2009 r.

Stan w dniu 31 XII

Najniższy współczynnik obciążenia demograficznego zanotowano w Olsztynie (48,1) i Elblągu (50,3) oraz powiecie olsztyńskim (51,0) i mragowskim (52,1).